

Foreldrini í Vesturbýnum:

Signar tváaði sær hendurnar

Hóast foreldrini ynsktu tað, sluppu nógv børn í vesturbýnum ikki í Venjingarskúlan í ár. Hetta var óvæntað, tí børnini báðu í upprunliga skúlaumdøminum hjá Venjingarskúlanum, og einki varð sagt um, at trupulleikar fóru at verða, tá ið børnini vórðu innskrivað – tvørturímóti.

Tað eydnaðist ikki foreldrunum at sannføra Tórshavnar býráð og skúlaráð um at broyta avgerðina, og kærdu foreldrini hana tí til landsstýrismannin í skúlamálum.

Men signar á Brúnni gav ikki foreldrunum viðhald í kæruni. Hetta er frágæingd foreldranna:

I kærú okkara vísu vit á – at tað bar til at útvega høli til triggar 1. flokkar á Venjingarskúlanum komandi ár; – at tað ikki gekk rætt fyri seg, tá ið Tórshavnar kommuna varð gjørt til eitt skúladømi; og – at børnini í skúlaumdøminum hava rætt til upptøku í »heimskúlan«, hóast ásett er, at kommunan skal roknaast sum eitt skúladømi.

Landsstýrismaðurin svarar aftur – at kommunan sjálf ger av, hvussu hon nýtir skúlahølini í kommununi; – at staðfestingin av, at Tórshavnar kommuna er eitt skúlaumdømi hevur gildi; og – at hetta merkir, at kommunan sjálf ger av, hvussu upptøkan fer fram.

Vit foreldur halda tó framvegis, at avgerðin er bæði órimlig og órættvís.

I staðin fyri at seta komm-

ununa uppá pláss, velur landsstýrismaðurin at tváa sær hendurnar. Hann góðtekur, at minstu børnini ikki fáa fyrsta rætt til tøk skúlahøli. Hann verjur greitt umsitingarligt fusk. Og hann loyvir einari tulkning av felags skúlaumdømi, sum er heilt burturvíð.

Pláss er á Heimara skúla

Venjingarskúlin hevur í løtuni eina skúlastovu í Heimara skúla, og tað átti at verið so lætt sum einki at latið hann fingið eina stovu afturat á hesum skúla. Virksemd, ið har fer fram, er kvøldskúlaundirvísing. Alt gott um hetta, men tá ið tað ber til at útvega skúlastovur aðrastaðni, hví so ikki flyta hetta virksemd í staðin fyri børnini. Sjálvsagt eigur kvøldskúlin at víkja til fyrimuns fyri børnini.

Sagt verður, at hetta ikki loysir trupulleikan, tí Venjingarskúlin fær tørv á fleiri skúlastovum komandi árin. Hetta er í ávisan mun rætt. Men foreldrabólkurin hevur við greiddum tølum víst á, at neyðugt verður bara við trimum skúlastovum í alt (tá er hesin flokkurin íroknaður), síðan fellur barnatalið munandi. Heimari skúli er nóg stórur til henda tørv, og átti hann tí, um ikki beinanvegin, so so liðandi at verið latin aftur til Venjingarskúlan, sum hann eisini áður hevur verið partur av.

Hetta hevði verið tann einfaldasta, skjótasta og bíligasta loysnin. Um tørvurin skuldi verið størri enn her

ætlað, ella annar tørvur tekur seg upp, eru stundir til at umhugsast aðrar møguleikar. Vit hava í kærú okkara skotið upp ymsar loysnir.

Eitt er at viljin hjá kommununi ikki var til staðar. Hann hevur eftirlit við, at galdandi reglur fyri skúlskapin verða hildnar, og at skúlahøli verða nýtt á rættan hátt.

Tað er eitt greitt ynski í fólkaskúlalógini, at minstu børnini skulu hava so stuttan skúlaveg sum gjørligt. Eisini sigur fólkaskúlalógini, at tað eru landskúlamyndugleikarnir, sum endaliga avgera, um nýtslan av skúlahølum stríðir ímóti skúlsans tørv.

Men Signar tváar sær hendurnar.

Umsitingarligt fusk

Loysunarorðið hjá skúlamyndugleikunum hevur verið hugtakið felags skúlaumdømi, t.e. at kommunan er eitt skúlaumdømi. Hetta hevur landskúlastjórin staðfest. Men vit hava í kæruni víst á, at eingin avgerð er at staðgæta, og at staðfestingin tí má vera ógildug.

Býráðið hevur ongantíð samtykt, at kommunan skal vera eitt skúlaumdømi, men einans at endurskoða skúladømin og møgulega stríka tey. Felagslærararáðið endurtekur hetta møgulega. Og í veruleikanum sæst heldur ongastaðni, at skúlaráðið hevur tikið støðu í spurninginum. Kommunala umsitingin og landskúlaumsitingin hava so stutt avgreitt

málið uttan neyðuga heimild frá politisku myndugleikunum.

Fólkaskúlalógini ásetur greiða menngongd á hesum øki. Brotyngar í skúlaætlanini skulu samtykkjast av býráðnum eftir uppskoti frá skúlaráðnum og við ummæli frá felagslærararáðnum. Tá nústani kann avgerðin staðfestast av landskúlamyndugleikunum.

Hóast landsstýrismaðurin hevur stírlit við, at galdandi reglur verða hildnar, góðtekur hann hesa ólógugu menngongd. Hann átti sjálvsagt at verið so mikild í sær komin, at hann læt málið ganga um aftur og kravdi, at avgerðin eisini innihaldsliga var í lagi.

Men Signar velur at seta tað blinda eygað til greitt umsitingarligt fusk.

Hann torir ikki at seta sína egnu og býráðsins umsiting uppá pláss.

Kommunan eitt skúlaumdømi

Men lat okkum eina løtu siga, at ásetingin um at kommunan er eitt skúlaumdømi er galdandi. So stingur spurningurin seg upp, hvat hetta í veruleikanum merkir.

Landskúlastjórin greiddi ikki frá hesum, tá ið hann í november 1996 staðfesti, at kommunan skuldi roknaast sum eitt skúladømi. Tí kundi ein vónað, at landsstýrismaðurin gjørdi tað í sambandi við kærana, men nei. Í staðin mugu vit millum reglurnar lesa, at kommunan sjálf ger av, hvussu hon tulkar hugtakið.

Men so lætt átti landsstý-

rismaðurin ikki at sloppið. Tí eingin ivi er um, at ásetingin hevur sína fyrmynd í donsku fólkaskúlalógini. Orsøkin til hugtakið felags skúlaumdømi er, at tað gjørdist alt meira vanligt, at foreldur ynsktu, at børn teirra skuldu ganga í einum øðrum skúla enn skúlaumdømisskúlanum. Fyri at sleppa undan, at tilfelli ynski hvørja ferð skuldu viðgerast serstakt, var tann møguleikin til staðar, at skúlar kundu hava felags skúlaumdømi. Ásetingin tryggjaði, at barnið slapp í annan skúla enn skúlaumdømisskúlan, um annars pláss var har.

Er henda tulkning røtt, kann ein spyrja. Vit foreldur eru ikki í iva. At tí at reglan er gjørd við fyrmynd í donsku fólkaskúlalógini mugu vit tí kunna loyva okkum at tulka regluna við støði í, hvussu hetta verður gjørt niðri. Og har er eingin ivi, tí í einari reglugerð verður greitt frá hugtakinum. Gelags skúlaumdømi merkir, at tú hevur møguleika at skriva barnið titt inn í ein annan skúla enn skúlaumdømisskúlan, og eigur barnið at verða upptikið har, um annars pláss er fyri tí. Er plássið avmarkað, eru fastar reglur at ganga eftir; t.d. er avgerandi, um barnið hevur systkin á skúlanum.

Hinvegin – og tað er ógvuliga avgerandi í hesum máli – hevur tú altíð rætt at fáa barnið í skúlaumdømisskúlan. Skuldi borið so á, at »heimskúlin« ikki megna at nøkta tørvinn í skúlaumdøminum, so mugu umdømisskúlini broytast á

júst sama hátt sum áður.

Felags skúlaumdømi er alto ein eyka rættur hjá foreldrunum til at velja ein annan skúla enn skúlaumdømisskúlan. Ikki ein eyka rættur hjá skúlamyndugleikunum til ikki at upptaka børn í teirra egna skúlaumdømisskúla.

Hetta merkir so stutt samtundis, at gomlu umdøminu ikki eru slept. Tað er nevniliga ikki so einfalt bara at stríka skúlaumdøminu, tí hetta hevði borið við sær, at fleiri ásetingar í fólkaskúlalógini høvdu gjørt einkisigandi. T.d. tør um skúlanidurlegging. Hvørjir borgarar kundu tá mótmælt, um uppskot varð sett fram um at leggja skúlar niður?

Men alt hetta leggur landsstýrismaðurin einki í. Hann gevur kommununi friðar hendur á hesum øki. Kommunan kann gera sínar egnu reglur. Landsstýrismaðurin sigur ennát, at kommunan kann gera nýggj skúlaumdømi, um hon vil tað, og tað sær júst út til at vera tað, sum er hent (børnini nórðan fyri Landavegin). Hetta kann tó undir ongum umstøðum vera rætt, tí reglurnar í fólkaskúlalógini um, hvussu brotyngar av skúlaumdømunum skulu fara fram, mugu haldaast.

Landsstýrismaðurin loyvir so stutt bæði so og so, at brot verða gjørd á fólkaskúlalógini. Okkara fatan er, at so leingi skúladøminu ikki eru broytt á vanligan hátt, so eru tey har framvegis. Altso uttan mun til, um kommunan er at rokna

